

Kővágóörsi
Körkép

Díjazottak Pálkövén 1.

Díjazottak Pálkövén 2.

A Tapolcai Musical fiataljai

Hölgyek a pálkövei strandon

A grillmester

Schirilla úr és Király doktornő

Nemzedékek a színpadon

Falunapi közönség

Győztes főzők 1.

Győztes főzők 2.

Szabó Gyuri hazai pályán

Templomi hangverseny

Tűzoltók akcióban

A megszentelt kenyér

Hidavatás augusztus 20-án

A szobrász és a hidépítő

Szerkesztői levél Kétéves a Kővágóörsi Körkép

Kedves Olvasók!

Két évvel ezelőtt kezdő nyugdíjasként kértem és kaptam meg a Képviselőtestület támogató bizalmát helyi lapunk szerkesztésére. **Tudtam, hogy nem könnyű feladatra vállalkozom**, de életem során mindig is óvakodtam attól, hogy elégedett legyek, hogy a dolgok „könnyebbik végét” keressem! Egy-egy feladat után szeretek pihenni, „szusszanni” egy kicsit, aztán utánaézek valami tennivalónak. **Soha nem szerettem a semmittevést**, az unalmat hírből ismerem. Ezért kopogtatok 3-4 hónaponta Önöknél az újabb hírekkel. Hál’ Istennek már nemcsak bírálók vannak, hanem támogatók, segítők is. Így van ez jól.

Időnként előfordul - annak ellenére, hogy azt mondják „üzemi” lapot szerkeszték-, azért mégis „darázsfaszekbe” nyúlok. (Kicsit így van ezzel a mostani lapszámmal is, mert az iskola kérdése „kényes” kérdés.)

Szeretném azonban tudatni a tisztelt Olvasókkal, hogy az iskoláról szóló „emlékidézéssel” **nem indulatokat kavarni szándékoztam, nem siratni, nem újraindítani szándékozom az iskolát, hanem az értékeket szeretném felidézni**, amelyeket ez az intézmény létezése idején teremtett.

Miért? „Mert a boldogságra kevés csak a jelen, A multon épül az s az emlékezeten.” -írja Tompa Mihály református lelkész és költő, Petői és Arany barátja és kortársa.

Ezért volt szándékom megszólaltatni azokat a ma már **felnőtté lett tanulókat, akik megértették hajdani tanítóik, tanáraik szándékát, gondolatait**, és ma felnőttként **aszerint élnek, dolgoznak**. A még tanító kartársakat, akik **tudják kiknek a példáját követve teszik azt, amit tesznek**. És a már nyugdíjas tanítókat, tanárokat, akik az idő múlásával is **emlékeznek a maradandó értékekre, és vállalják hibáikat, tévedéseiket, erényeiket egyaránt**.

Köszönöm mindazoknak, akik meghallották a hívó szót és írásaikkal, képeikkel hozzájárultak „dióhéjban” írt iskolatörténetünkhöz.

Kérem azok megértését, akiknek írásai a „Kővágóörsi Körkép 2019. április” című mappában,

a számítógépen várják, hogy „megjelenhessenek”.

„Fürödhetsz a dicsőség özönében / És elboríthat minden földi érdem, / Ha nincs érző melege a szívednek: / Semmise vagy, akárkinek neveznek.”

Szabolcska Mihály: Hegyi beszéd (részlet)

A fenti idézettel köszönöm meg minden Olvasónknak az érdeklődő figyelmet és **áldott, békés és boldog karácsonyt kívánok!**

Iván Katalin

***

A Művelődési Ház és Könyvtár rendezvényei augusztustól novemberig

Augusztus 20-án a Katolikus Templomban 10,00 órakor kezdődő szentmise után Földi István esperes-plébános úr megáldotta az új kenyeret, melyet a templom előtti téren szegtünk meg és kínáltunk a misén részt vevőknek.

Az új kenyér megszegése előtt **Horváth Dezső polgármester** köszöntötte a jelenlévőket.

Ezt követően a Kőparkban tavaly átadott Kerkápoly István „vicispán” mellszobrának könnyebb megközelíthetősége érdekében készült kis híd átadására gyülekeztünk a Kőparknál. A polgármester átadó beszédében kiemelte, hogy a szobor könnyebben megközelíthető így, hogy egy kis híd köti össze az úttesttel. A hidat **Biczók József „Dodi” bácsi** tervezte és készítette.

Szeptember 29-én több programra is vártuk az érdeklődőket. Délután 2 órakor a szőlőharang megáldásával és Horváth Dezső polgármester köszöntő szavaival kezdődött a szüreti felvonulásunk, majd a kisbíró, Németh Jenő, invitálta a falu apraját és nagyját egy kis sétára. **Településünk lakosai finom pogácsával, süteménnyel és borral kínálták a felvonulókat**, melyet a felvonulók táncsal, zenével, énekkel köszöntek meg. Vendégeink voltak a **Vonyarcvashegyi Mazsorették, a Káli Tűzrózsák, a Magyarhang Zenekar, a Káli Táncbarátok Köre és a Csobánc Népdalkör** tagjai, a jó zenéről a **Szöke Team, Papp Pityu és Jackson** gondoskodott.

Az idei szüreti felvonulás a közösségi tér (felújított Tűzoltó Szentár, Játszótér és Falukemence) átadásával folytatódott. **Horváth Dezső polgármester** elmondta, hogy régi álma valósult meg a településnek, hiszen felújításra került a Tűzoltó Szentár, elkészült a játszótér és egy falukemence is készült, így egy közösségi tér alakult ki a szentár körül, melyet mindenki igénybe vehet. **Fenyvesi Zoltán országgyűlési képviselő** úr szintén köszöntötte a jelenlévőket, elmondta, hogy ez csak a kezdet, folyamatosan vannak pályázatok és sok beruházás, felújítás lesz megvalósítható, csak pályázni kell. Ezt követően **Vörösmarty Éva a Megyei Közgyűlés alelnöke** köszöntötte a jelenlévőket és gratulált az önkormányzatnak a megvalósult fejlesztésért. A köszöntő beszédek után **Fenyvesi Zoltán országgyűlési képviselő úr és Vörösmarty Éva alelnök asszony átadták a közösségi teret a falu lakosságának.**

Az átadás után kihirdetésre kerül **a pogácsasütő verseny eredménye.** Sok nevezés érkezett és a zsűri nem volt könnyű helyzetben, de azért megszületett az alábbi eredmény, **három I. helyezés:** Páli Dávid, Kirnbauerné Bognár Rózsa és Kurányiné Gelencsér Anita, **négy II. helyezés:** Varga Szabolcsné Kati (kétféle pogácsával nevezett), Kurányiné Anita (szintén kétféle pogácsával nevezett) és Lelkes Erzszi, **III. helyezést** Lászlóné Németh Gabi ért el. Ezúton is gratulálunk a versenyzőknek. A vidám napot finom vacsorával és szüreti bállal zártuk.

Október 13-án az időseket köszöntöttük az **Idősek napja** alkalmából. **A polgármester köszöntője és a verses összeállítás után a Faluszínház utoljára mutatta be a Naftalint,** ugyanis új darabot tanulunk Iván Katalin mentorálásával. A műsor végén a hölgyeket édességgel, az urakat egy üveg borral köszöntöttük, a napot izletes vacsorával zártuk.

Október 14-én a Faluszínház **Mindszentkállán** járt és **mutatta be a Naftalint,** tényleg utoljára.

Október 19-én a Kőparkban, az 1956-os emlékműnél emlékeztünk meg az 1956-os forradalom hőseiről. Dr. Nagy Tibor 56-os forradalmár mondott ünnepi beszédet.

Október 20-án a Magyar Bajusz Társaság tartotta összejövetelét a Művelődési Házban.

November 14-én Dr. Király Tünde felnőtt és gyermek házi orvos, főorvos előadását hallhattuk az

egészségmegőrzésről, az anyák egészségtudatos támogatásáról.

November 17-én, a nemzetközi férfina (november 19.) alkalmából köszöntöttük férfi társainkat egy vidám, egy kicsit csipkelődő, egy kicsit prózai, egy kicsit zenés és táncos összeállítással. A műsort állandó mentorunk Iván Katalin állította össze, a táncot Balogné György Éva koreografálta.

December 1-én mézeskalácsot sütöttünk, és megtudhattuk **Farkas Károlyné Valitól,** hogyan készül a finom **pörkölt torta.**

December 8-án játszóházban várták a gyerekek, Rudi bohóc társaságában, a Mikulást.

December 22-én délelőtt falusi disznóvágásra hívtuk a település apraját és nagyját, majd délután a karácsonyi műsor után, hagyományainkhoz híven, közös vacsorával zárult a Művelődési Ház 2018. évi rendezvényeinek sora.

Az Önkormányzat saját rendezvényein kívül, továbbra is helyet ad a községben működő civil szervezetek, magánszemélyek által szervezett programoknak.

Megújult könyvtárunkban továbbra is várjuk az internetezni és olvasni vágyókat.

Rendezvényeinkről plakátok kihelyezésével tájékoztatjuk az érdeklődőket, valamint az önkormányzat honlapján, a programajánlóban is megtalálhatók és olvashatók a meghívók.

Rendezvényeinkbe a Galériába feltöltött képek adnak betekintést.

*Kiss Gyuláné
könyvtáros*

***

Pálköve strand 2018 nyara

PARTY LÁNYOK ☺

A mi strandunk semmivel sem más, mint a többi, de kedves, családias, főleg gyerekbarát. Nagyon sokan szeretik a jó fekvése, selymesen simogató vize, de legfőképpen - úgy érzem - a barátságos strandra járó emberek, családok, baráti társaságok békés pihenését szolgáló miliője miatt.

Én önkéntesen kiragadott napi eseményéről tájékoztatom a tisztaságolvasót, azokról a

kedves, idősödő hölgyekről, akik a strandbejárással szemben, a két tekintélyes fűzfa árnyékában nap mint nap találkoznak. Ők a „törzsvendégek” azon csoportja, akik sokrétű témakörben cserélik ki véleményüket, megvitatják a **pálkövei világ** történéseit.

A teljesség igénye nélkül bemutatnám az „ÖTYE” tagjait.

Balatoni Mama- Marika,
Adri a hosszútávúszó,
Kati a gyógynövények tudora,
Klári a sövénynyíró,
Piroska a könyvtáros és
barátnője a másik Klári,
Éva az ifjúság védő,
Jutka a vitorlás vezető,
Marcsi a Sárgarigó utcából,
Darinka a gyógyszerész.

A nap indul: Adri vagy Marcsi az első érkezők, legfontosabb feladatuk, hogy padot foglaljanak, ha lehet, még a régiek közül, mert azok könnyebben mozgathatók. Lerakják a törülközőt, fürdőlepedőt, jelezve, hogy e csoport biztosan számít az egész napi padfoglalásra. Váltakozva érkeznek a tagok, és elkezdődik a terefere, a beszélgetés. Legfontosabb témák: az időjárás, az unokák, az egészség – ki milyen gyógyszert szed. Mindannyian nyugdíjasok, így az élet szép és árnyoldalait megélték már, és tudnak hosszasan mesélni a múltbéli emlékekről, hogy bezzeg akkor így és úgy volt.

Volt jó is, rossz is, de itt vagyunk, és örömmel töltjük a nyarat strandunkon!

Elmondják, hogy mit főztek aznap –legtöbbször, ha itt az unoka, az ő kedvenc ételét. Sajnálkozva felelgetik, hogy Pálkövén nincs csatornázás, hogy nem megfelelő a szemétszállítás, de a legfőbb hibának a túlszaporodott vaddisznók vandalizmusát, kerítésszagatását tartják.

Közben csobbannak egyet, ki a bójáig, ki még hosszabb távon szeli a hűsítő habokat.

Mindenkihez van egy jó szavuk, tisztelettudóak, de megkövetelik, hogy nekik is azt megadják. Szívesen ismerkednek új társakkal, fiatalokkal, öregekkel. Külön színfolt, amikor délután 5 körül megérkezik Emese, a szép képek festője, a strand virágok ültetője és napi ápolója, a strand „könyvtár” létrehozója. Csatlakozik a beszélgető „ifjakhoz” és hozza az új híreket az

önkormányzattól. Önkéntes segítője a szép környezet kialakításában és fenntartásában.

A csoport tagjai kölcsönösen segítik egymást. Ha kell, beviszik a rászorultakat orvoshoz, vagy felvállalják a bevásárlást, egyszóval emberségesek.

Különös és kedves csoportja ők a „mi pálkövei” strandunknak. Ha az idő éppen nem strandolni való, összejönnek esti sétára. Bejárják az erdő utcáit, meglátogatják Balatonrendes templomát. Beszélgetnek...beszélgetnek, jól érzik magukat.

Ősszel, akik még itt vannak, sétaközben összeszedik az utcára lehullott diót, miközben felelgetik a szép nyári emlékeket. Tervezik a jövő évi pálkövei nyaralást.

Kívánom, hogy e kedves közösség hosszú évekig találkozzon és töltsen együtt a balatoni nyarat itt Pálkövén, jó egészségben, kedves baráti társaságukban. 😊

Móger József

***

'56-os ünnepség Kővágóörsön...

Indulunk. Mindjárt 4 óra. Idén is Aput kérték fel, hogy tartson beszédet az 1956-os Forradalomról. Készült. Kíváncsi voltam, mit fog mondani.

Találtam cikkeket újságokban, valamint a facebook-on is. Próbáltam segíteni, mert gondoltam nehéz lehet minden évben valami újat mondani a forradalommal kapcsolatban. De neki nem nehéz. APU jó dolgokkal készült most is... és tavaly is... és azelőtt is.

Odaértünk az '56-os emlékműhöz. Négy ember volt ott a faluból. Azután mi ketten érkeztünk, az hat.

Koczor Marika néni azt mondta:

-Ez elkeserítő, pedig hoztam egy verset, amit gondoltam felolvasok, de akkor maximum a szatyorban marad.

-De ha már elhozta, én szeretném hallani! – mondta valaki.

-Akkor hogyan legyen? Hazamenjünk? -kérdezte másvalaki.

-Dehogy is! Tibi mondja el a beszédét, Marika néni pedig olvassa fel a verset! 😊- szólalt meg egy másik jelenlevő.

-Menjünk egy kicsit közelebb az Emlékműhöz! Közelebb húzódtunk, leültünk a padokra. Marika

néni és Apu egymás mellett állva kezdték meg a „szereplést”. Nagyon érdekes volt a beszéd, és szép volt a vers! A beszéd alatt még csatlakoztak hozzánk ketten, ők is leültek.

Ezután egy nagyon aranyos dolog történt. Megjelent egy cica. ☺ A gazdaasszonya után jött oda közénk. Hívtam, hogy üljön fel hozzánk a padra, és felült. ☺ Nagyon komolyan „figyelte az ünnepséget”. Össze is barátkoztunk. ☺

A megemlékezésünk végén még beszélgettünk kicsit, aztán elindultunk hazafelé.

Szerintem büszkék voltunk, hogy így „összehoztuk” az ez évi megemlékezést!

Lejegyezte:

Nagy Katalin

***

„Egy kiállítás képei”

2018. november 8-án nyílt meg **FEKETE EMESE** festő- és grafikusművész kiállítása **KÉPESÍTETT VALÓSÁG** címmel a Csepel Galériában.

A kiállítást megnyitotta Feledy Balázs, M.S. Mester díjas művészeti író

Közreműködtek: Csóka Gabriella fuvolaművész és Horváth Kornél zongoraművész

A kiállításon összesen **72 db mű került bemutatásra**, vegyesen festmények és grafikák.

A kiállítás tematikus felépítésének lehetőségét a galéria adottságai adták.

Négy nagy terem, ahol az elsőben akövetkező alkotások kerültek bemutatásra:

AZ ELMÚLT IDŐ képei, melyek **legtöbbje 50 éve készült**. Ilyen konyhák, tárgyak és berendezések ma már csak helytörténeti múzeumokban láthatóak. Különlegesek akár a bennük tevékenykedő asszonyok, kézimunkázók, és a néhány mondatra betérő szomszédokról készült rajzok.

A második teremben **A KÖLTÉSNET EPIZÓD-JAI** láthatók:

Homérosz: Odüsszeia illusztrációk, majd a sorsunkat irányító párkák monotípiái. Itt kaptak helyet Arany János Toldi művéhez készült rajzok, a szerelme, száműzetése, az estéje, és a halála. Ide

kerültek még a József Attila verseihez készült nagyméretű szénrajzok és Wagner A bolygó hollandi című operájához festett olajkép is.

A harmadik teremben elhelyezett képek **A LÉLEK BIRODALMA** címet kapták. Ezek „**költemények**”, amelyek a nem naturálisan ábrázolják a tájat, s ha igen a vele egy vászonra festett második képen az eredeti átváltozását láthatjuk.

A negyedik terem **A KÉPESÍTETT VALÓSÁG**, azaz a minket körülvevő táj megjelenítése, a velünk élő emberek egyszerű megfogalmazása, és az eltemetett városról, Pompejiről készült festmények.

FEA

***

In memoriam Firczi Irma (1959-2018)

Ez év május 18-án kísérték utolsó útjára településünk szülöttjét a devecseri régi temetőben, aki a Petőfi (Vice ispán) utca 16-ban látta meg a napvilágot 1959. december 6-án.

A kövágóörsi Általános Iskola eminens évei után a balatonfüredi Lóczy Lajos Gimnáziumban érettségizett, majd a Szombathelyi Tanárképző Főiskolán szerzett tanári oklevelet. Elszakadva a szülői ház védelmétől, Devecserben telepedett le, ott végezte ifjúságnevelő munkásságát ez év május 9-én bekövetkezett haláláig. Kolléganője, dr. Lennerné Magvas Andrea, a Devecseri Ujságban e szavakkal méltatta Kövágóörs gyermekét, aki édesapja haláláig rendszeresen hazalátogatott, benne élt a falu vérkeringésében:

„Rövid, súlyos betegség után elhunyt Firczi Irma, magyar-, történelem-, könyvtár szakos tanárnő, a tantestület tapasztalt, meghatározó egyénisége. Pedagógiai munkásságában Németh László gondolatát tartotta ars poeticájának: „Azért vagyok pedagógus, hogy a természetnek nyers gyémántját szép vigyázattal csiszoljam kristályba.” Tanári pályáját alázattal, nagy szakmai tudással végezte. Végigjárta annak minden útvesztőjét, megízlelte annak minden édességét és keserűségét. A régi temetőben kísértük utolsó útjára. Sírjánál családtagok, kollégák, tanítványok, szülők, barátok és ismerősök búcsúztak tőle. Részlet az ott elhang-

zott búcsúbeszédéből: „Szomorú szívvel fogadtuk a hírt, hogy rövid testi-lelki csatározás után végeztett be a sors, amely a fáma szerint mindannyiunk számára megíratott, a sors, mely nem adott újabb esélyt. A búcsú kimondhatatlanul fájó. Hangtalan szavak ülnek torkunkban, könnyekbe burkolva, melyet a gyász hatalma tart fogságában. Nehéz megszólalni. Elköszönni jöttem, kedves, szeretett kolléganőmtől, Firczi Irmától, a Devecseri Gárdonyi Géza Általános Iskola és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Devecseri Szakiskolájának kiváló pedagógusától. Elköszönni a kollégák, tanítványok és a szülők nevében. Irma Kővágóörsön született, ahol a gyermekkor éveit töltötte. Devecseri életútja 1980-ban kezdődött, a devecseri könyvtárban, ahol könyvtárosként dolgozott. 1985-től a devecseri Gárdonyi Géza Általános Iskola magyar-, történelem szakos tanáraként tanított. Emellett 2013-tól óraadó tanár volt a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Devecseri Szakiskolájában. Földi maradványai előtt állva gondolatok, emlékek kavarnak bennem. Fellobbanó fényt látok, amely erényt és hibát is mutat, feszültséget és nyugalmat, ragyogást és árnyékot, vihart és szelíd napokat. A tekintély, ami nem tanulható, nem erőszakolható ki, nem függ az ember külső megjelenésétől, hangerejétől, hatalmától, hanem az egyéniségében rejlik, belőle sugárzott. Szintén szerettek és tisztelték tanítványai. Így emlékeztek meg szeretett tanárukról: - Kedves egyéniségével, humorával mindig vidám hangulatú órákat tartott. – Jó volt magától tanulni, hallani a hangját, szerettem, ahogy tanított. – Az iskolával kapcsolatos legjobb emlékeimben egytől egyig részt vett. – Azt ígérem, mostantól jobban tanulok, hogy büszke lehessen rám. – Most már tudom, jó helyen van, a felhők közül néz le ránk. A kedvenc tanárom volt és marad örökre!”

Ezeket az ötödikes gyermekeket még nagyon szerette volna nyolcadik osztály végéig tanítani, aztán, gondolta, majd elmegy nyugdíjba. Sajnos, korábban, most már véglegesen elment, és nagyon hiányzik!”

A „Devecseri Ujság” ez év júniusi számától újra indította Firczi Irma tanárnő emlékére a lapjukban egykoron általa szerkesztett, „Mi lett veled emberke?” című rovatot, melyben a Devecserből elszármazott fiatalokat és munkásságukat mutatják be.

Úgy vélem, ezzel a nekrológgal mi most - a Kővágóörsi Körképben - méltóképpen emlékezünk községünk elszármazott „Emberkéjére”, Firczi Irmára. Szelleme nemcsak Devecserben, hanem a

szülőfalujában is itt marad, a József Attila utca 11-ben, szülei sírjánál a kővágóörsi temetőben, és mindazok szívében, akik ismerték és szerették, akik jó szívvel emlékeznek rá. Béke poraira!

S.O. T.

***

Iskolatörténet „dióhéjban”

Fényképek és régi írások tanúsága szerint **1745-től az evangélikus és katolikus felekezetnek is működött Kővágóörsön iskolája.** (Az evangélikus egyház már 1740-től név szerint ki tudja mutatni az „iskolamestereket”. A reformáció idején teljesen evangélikussá lett község az ellenreformáció idején „vegyes vallású” település lett.) Az evangélikusok 1943-ban „kisgimnázium” építésébe kezdtek, amely **1845-től 1879-ig működött.** A 1870(?)-es évektől zsidó népiskola is működött a településen 1919-ig. Az 1940-es évekig megszakítás nélkül működött az evangélikus és a katolikus elemi népiskola. Az 1943/44. tanévről az alábbi adatok állnak rendelkezésünkre: A katolikus iskolában 3 tanító, 3 tanulócsoporthoz 133 tanulót tanított 3 tanteremben (két épületben), az evangélikus iskola a „kisgimnázium” épületében működött, 1 tanító 1 tanulócsoporthoz 50 gyermeket tanított. Az 1944/45-ös tanévben a háború események idején szünetelt a tanítás („kollégium” épülete hadi elsősegély hely és tisztiszállás volt), majd **1945. március 28-tól, a front elvonulása után rövid időn belül folytatódott a tanítás. 1945. április 11-én a két felekezet tanítói együttes szülő értekezletet tartottak, biztosították a tanítás feltételeit.** Jellemzi a háborús körülményeket, hogy ebben a tanévben 221 tanulót iskoláztak be, de csak 93-an kaptak közülük tanév végén bizonyítványt! Az 1946/47-es tanévben az evangélikus iskola is két „tanerős” lett, így az államosításkor a település állami iskolája 6 tanítóval kezdhette meg az oktatást. A kedvező tanerő létszám mellett a tárgyi feltételek „mostohák” voltak, a 6 tanulócsoporthoz csak 3 tanterem állt rendelkezésre.

Az államosított iskola első tantestülete: Farkas Zoltán igazgató, Bajczi Teréz tanítónő, Pozsár István tanító, Horváth Dezső tanító, igazgató helyettes, Hajas Gyula tanító és Reisz Mária tanítónő.

Az 1953/54-es tanév hozott kedvező változás a tanterem tekintetében, a felső tagozat részben osztott 3 tanulócsoportha, és az alsó tagozat 1 tanulócsoportha kapott elhelyezést a volt csendőrlaktanyában. A másik 2 részben osztott alsó tagozatos csoport pedig a korábbi katolikus és evangélikus iskolában nyert elhelyezést. (Ettől kezdve szűnt meg a délutáni tanítás, minden kisgyerek délelőtt járhatott iskolába.)

Az 1959/60-as tanévben az alsó tagozat teljesen osztottá vált, majd az 1960/61-es tanévtől kezdődően a felső tagozat is teljesen osztott lett. Ugyanebben a tanévben 11 pedagógus tanított az iskolában, javult a szakos ellátottság a felső tagozatban. A „kollégium” épületében egy szükség tornatermet is kialakítottak. 1959-től 1964-ig a keszthelyi Mezőgazdasági Technikum kihelyezett osztálya is működött az iskolában, a helyi tsz. mezőgazdasági szakembereinek képzésére.

Az 1966/67-es tanévtől (az 1960-ban bevezetett politechnika oktatás támogatására) politechnikai kert létesült, és az iskolaépület új zsibongóval bővült, majd az 1967/68-as tanévtől napközi otthon is működött az iskolában, előbb egy, majd két tanulócsoporthal. (Az óvoda konyhája látta el a napközis gyerekek étkeztetését.)

Az iskola mindenkori vezetése a folyamatos fejlesztését tartotta szem előtt. Az iskola önállósága az országosan teret nyert körzetesítés során, 1977/78-as tanévtől a Révfülöpi Általános Iskola, majd az Általános Művelődési Központ 2. sz. tagintézményeként működött. Az önkormányzás létrejöttével, 1990-től megszűnéséig ismét önálló intézmény lett.

Az intézmény vezetését Farkas Zoltán után Dömötör József, majd Sütő István (1966-1974), Soóky Árpád (1974-1977) látta el. Az összevonások után - vezetőhelyettesi beosztásban - Németh Lajos, Mészáros Zsuzsanna, Varga Béláné voltak az intézmény vezetői. Az iskola utolsó igazgatója, több ciklusban Varga Béláné volt.

Ennyit, valóban csak „dióhéjban”, az iskola történetéről.

A kezdetektől 1970-ig terjedő időszak történéseit a kövágóörsi nevelőtestület (Karádi Gusztávné, Németh Lajos, Sütő István, Sütő Istvánné, Szabó

Éva, Tompos Mária, Veres Jenő, Veres Jenóné) által 1970-ben készített „Kövágóörs fejlődéstörténete 1945-70” című munkából gyűjtöttem ki.

Ami a száraz tényeknél többet jelent: hogyan, miként emlékeznek az iskola, tanítói, tanárai, tanulói az iskola elmúlt évtizedeire, hétköznapijaira. Örömmel olvastam az emlékeket, remélem a tisztelt Olvasóknak is örömet szereznek majd.

Iván Katalin

***

Régi diákok emlékei kövágóörsi iskolás éveikről

Reggel vekkerre ébredtünk.

Mosakodás, öltözködés, reggeli (tejeskávé, vajjas kenyér)

Tízórait vittünk, mert az iskolában nem kaptunk enni. Kis kenyeret, vajjas kenyeret, tojásrántottát kenyér között.

Egy teremben 8-12-ig volt tanítás. Több, vagyis négy osztály számára.

Azután szünet volt, amikor haza mentünk ebédelni. 14-16-ig átismételtük a tanultakat. Tanultunk vagy csendes foglalkozás volt.

Amikor a tanár nem velünk foglalkozott, hanem egy másik osztállyal, akkor volt nekünk a csendes foglalkozás. Csendes foglalkozáson volt pl. szépírás füzetbe. Legtöbbször a tankönyvből, olvasókönyvből másoltunk.

Először a régi írást tanultuk. Aztán a zsinórirást, amikor össze kellett kötni a betűket. Több betűt is máshogy írtunk ilyenkor. A zsinórirásra másodikban tértünk át. Mutogatva tanultuk a hangokat és betűket. Hangokat adtunk ki és mutogattunk. (*a fonomimikai olvasástanítási módszer, a betűk „hangját” kézjelekkel kapcsolták össze; a szerk. megjegyzése*)

Az 5-6. osztályosok az első négy osztály tananyagait ismételték. Volt, aki a 4. osztály után elment polgáriba Tapolcára. A polgári egy „köztes” iskola az általános és a középiskola között. Különbözetivel el lehetett menni szakiskolába, ipari iskolába vagy gimnáziumba.

Nem volt mindig Házi feladat. A szülők kérdezték, hogy van-e lecke, és ha nem volt, akkor lehetett segíteni a ház körül pl. tehenet legeltetni.

Amiről most beszéltünk az a katolikus iskola, de volt evangélikus iskola is, az teljesen más volt. A zsidó gyerekek is külön iskolába jártak. Ez a háború előtt volt 1941 után.

A háború után jött létre az általános iskola 1945-1946-ban. *(Majd 1948-ban államosították az egyházi iskolákat is. a szerk. megjegyzése)* Egyesültek az iskolák. A katolikus, az evangélikus és a zsidó gyerekek is ugyanabba az iskolába jártak, az evangélikus iskola épületébe.

Ha WC-re kellett menni, akkor "szükségre" jelentkeztünk.

A rossz gyerekeket megbüntették. Körmöst, tenyerest, derest, pajeszhúzást kaptak.

A deres azt jelentette, hogy le kellett hajolni és a fenekünkre ütöttek.

Nagy volt a fegyelem, az erkölcsi nevelés.

Óra alatt nem szabadott beszélgetni. Jutka sokat beszélt óra közben, őt tenyeressel büntették.

Tibi kiült az ablakba és kilógatta a lábait az evangélikus iskola ablakából. Ezért 500-szor le kellett írnia, hogy "Nem lógatjuk ki a lábunkat az ablakon."

Kályha volt a tanteremben, és a gyerekek hordták fel a fát a pincéből.

Háború után pedig úgy vittük otthonról a tüzelőt. Akkor még lehetett rőzsét gyűjteni az erdőben. Volt, hogy a tanár azzal büntetett, hogy a hasábfákon kellett térdelni.

Az iskolások rengeteget szavaltak, énekeltek és kis színi előadásokat tartottak mindenféle ünnepi alkalmakra.

Iskola után vagy a szünetben labdázni és ugró iskolázni szerettünk a legjobban. Sokféle labdajáték is volt. Vagy golyóztunk agyaggolyóval. Pilinckázni is szerettünk. Egy hengeres botnak a két vége ki volt hegyezve és a hegyes végére ütöttünk, aki messzebbre repült az nyert.

Szomorú dolog, ha egy faluban sem iskola, sem templom nem működik, ahogyan a vers is mondja. *(Utalás Reményik Sándor versére: „S gyermeketek az iskolában ne hallja szülője szavát? Ne hagyjátok a templomot, A templomot s az iskolát!” Természetesen ez a vers elsősorban az erdélyi magyar iskolák, templomok megszüntetésére utal. a szerk megjegyzése)*

Amikor csak két tanító, Pozsár István, Farkas Zoltán és Kurali György plébános volt az iskolában, egy teremben több osztály is tanult, mégis emberekké nevelődtünk... A két felekezeti iskola megszűnésekor az általános iskola Révfülöpön előbb alakult meg, mint nálunk. Akkor az év elején

a felső tagozatos tanulóknak Révfülöpre kellett járni...

A kövágóörsi iskola nevelői-oktatói voltak: Farkas Zoltán, Pozsár István, Kurali György (plébános), Horváth Dezső, Reisz Mária, Hajas Gyula, Ács Gyula.

A Kövágóörsi Római Katolikus Népiskola tanítói és tanulói az 1942/43-as tanévben (fentről lefelé, balról jobbra): Pozsár István tanító, Kurali György plébános, Farkas Zoltán tanító. Az első sor: Györkös Kornélia, Kristó Judit, Kirnbauer Margit, Molnár Mária (Muci), Szőke Ilona (Inci), Móró Erzsébet, László Ilona, Harmat Éva, Cverenc Etelka, Imre Mária, Nagy Erzsébet, Móroc Jolán

A második sor: Horváth Margit (Babus), Székely Margit, Iberpakker Mária, Firic Mária, Deli Erzsébet, Sümegi Erzsébet, Altinger Mária (Baba), László Magdolna, Varga Izabella, Csiszár Piroška, Sárvári Ilona, Harmat Rózsi, Molnár Margit, Szalai Ferenc, Illés János

A harmadik sor: Cverenc Magdolna, Vizely József (Gazsi), Sárvári Béla, Sümegi Ferenc, Savanyu Elemér, Nagy Lajos, Hildesheim Imre, Konkoly József, Pászthory László, Papp Lajos, Molnár Erzsébet, Kovács Ferenc, Sárfi István, Fritz Lajos, Hoffer Emma

A negyedik sor: Fazekas Sándor, Töreki Béla, Nagy Tibor, Albert Ferenc, Albert Jenő, Szalai Dezső, Szőke Tibor, Fazekas István, Szalai Ferenc, Kirnbauer Zoli, Kovács Imre

Lent középen, oldalfekvésben: Nyíró István és Rig József

A képről hiányoznak: Bocskai Berci és Lajos, Molnár István, Sümegi János (A másik fényképen a felső tagozat tanulókkal csak Reisz Mária és Hajas Gyula látható, az 1947/48-as tanévben.)

Sajnálunk, hogy bezárt az iskola, már csak az emlékeink miatt is.

Kristó Judit és Nagy Tibor

***

A lelkesedést nem kell szégyellni

Kajtár Gézané Vilma néni kövágóörsi emlékei

Karádon született 1937. május 2-án, de a család Veszprémbe költözött. Hat éves korától a Veszprémi Angolkisasszonyok Intézetében tanult, itt végezte el az első négy iskolai évet, majd a veszprémi 2. sz általános iskolában tanult a nyolca-

dik osztályig. Középiskoláit a Középfokú Tanítóképzőben folytatta, 1955-ben érettségi vizsgát, 1956-ben tanítói képesítő vizsgát tett. A gyakorló évet Nemesvámoson töltötte, majd ott maradt tanítani a felső tagozatban. Nyaranként napközis táborokat szervezett, már gyakorló évesként is Veszprémben és Nemesvámoson.

Kövágóörsre házasságkötése révén került. Pályája során többnyire napközis nevelőként tevékenykedett, Kövágóörsön Mattiassich Ferencné nyugdíjazásakor vette át az alsó tagozatos napközis csoportot. Dr. Tompos Józsefné szülési szabadsága idején orosz nyelvet tanított, azt is szívesen tette. Zömbik Lajosné Valika betegsége idején a 4. osztályosokat tanította.

Szakmai munkájának kétségtelen elismerése volt, hogy felkérték a napközis szakfelügyelői feladatok ellátására. Saját tanítványaival továbbra is igényesen, lelkiismeretesen foglalkozott, de szakfelügyelőként is mindig többre törekedett. A felnőtteknek, a tanító és tanár kollégáknak is igyekezett a lehető legtöbbet adni a szakmai tanácskozásokon.

Papírvarázs címmel egy könyvet írt, mellyel a szépérzék fejlesztését, a népművészet kincseinek megőrzését tekintette legfőbb feladatának. Rendszeresen írt a Megyei Pedagógiai Híradóba, többek között a gyerekek készügyességének fejlesztésére. A napközis munkaközösségvezetők számára segédanyagot készített a napközis munka igényes ellátására. Ez utóbbi munkájában így fogalmaz: „...dolgozzanak szívvel és lelkesedéssel, és ne szégyelljenek lelkesnek lenni.” Ez a gondolat Kajtárné Vilma néni hitvallása volt mindvégig.

1987-től a tapolcai 2. sz. iskolában dolgozott napközis tanítóként 3. és 4. osztályban, egészen 1992-es nyugdíjazásáig. Akkor, ahogy beszélgetésünkkor mondta: „Becsuktam a kaput magam mögött.” Szakmai anyagait, szakkönyveit a tapolcai iskolamúzeumnak adományozta.

Kettesben töltik napjaikat Géza bácsival, aki a füredi ÉFÉSZ-től ment nyugdíjba, ahol pénzügyesként és ellenőrként dolgozott, de mint mondja, szívesen emlegeti fel, hogy a révfülöpi iskola gazdasági vezetőjeként az „új” iskola indításának részese lehetett.

Kövágóörsön jól érzik magukat, úgy érzik, figyelmesek hozzájuk és segítőkészek a kövágóörsi emberek, és öröm találkozni a régi ismerősökkel, tanítványokkal.

Betűk és hangok Meseországból

Sütő Istvánné Éva néni emlékei

Éva néni, a ma már Ózdhoz tartozó, Urajban született. Nagyszülei és szülei is tanítók voltak, ő azonban nem akarta ezt a hivatást választani.

Gyermekorvos vagy balerina szeretett volna lenni. Abban az időben sem volt azonban elég a tehetség, a kitartó szorgalom, bizony pénz is kellett hozzá. Így az álmok, álmok maradtak, bár egy nagynénitől nyaranként tanult táncolni, de aztán ez is abbamaradt.

Szülei a tanítás mellett, mint a tanítók akkoriban, színdarabokat, táncokat tanítottak a gyerekeknek, a település mindennapjaiban, ünnepeiben is részt vettek. Éva néni már gyerekként segített az Édesanyjának, Édesapjának ebben a munkában, elsősorban a táncok betanításában, gyakorlásában. Hamarosan kiderült, jó érzékkel foglalkozik a gyerekekkel. Mégiscsak elvégezte a tanítóképzőt, és hamarosan saját táncs csoportja volt.

Aztán egy bemutatón megismerkedett egy Vas megyei fiatalemberrel, aki a katonai szolgálatát töltötte ott határőrként. Csoportjaik közös versengése, a bemutatók, a próbák számukra a közös jövő ígértét is jelentették. Házasságot kötöttek és Vas megyébe költöztek. A tanítás mellett ott is részt vettek a közéletben, színdarabot tanítottak, táncs csoportot szerveztek. Pista bácsi időközben igazgató lett, megbecsülés és szeretet vette őket körül, jól érezték ott magukat.

Sajnos azonban baleset következtében meghalt Éva néni édesapja, és az özvegy édesanya Badacsonytomajra költözött. Hogy közelebb legyenek hozzá, Kövágóörsre pályáztak. A pályázatukat elfogadták.

1966 szeptemberétől 1974 júniusáig tanította Éva néni a kövágóörsi gyereket, a régi katolikus iskola épületében. Örömmel és szeretettel foglalkozott velük, következetesen, játékosan, sok mesével, verssel, dallal, tánccal. Biztosan más tanítványai is így emlékeznek rá, de Bóka Ildikó írta le a címben idézett gondolatot, hogy Éva néni napról napra új betűt hozott nekik Meseországból, amit mindig örömmel vártak. (1974 szeptemberétől nyugdíjazásig 1989 júniusáig Révfülöpön tanított, továbbképzéseken vett részt rendszeresen, az iskolaotthonos oktatás „úttörője” volt.)

A tánc sem maradt el, a néptáncok után az ún. stan-

dard táncokkal és más népek táncaival ismertette meg iskolások, fiatalok százait pályája során.

Ma már ritkábban találkozunk, de örömmel idézzük fel a régi emlékeket, és mindig megfogalmazódik bennem: „De jó, hogy Éva néniből nem gyermekorvos vagy balerina lett!” Milyen jó, hogy kisgyerekek százai tanultak meg örömmel olvasni, írni, számolni, és kaptak lehetőséget a zene, a tánc csodálatos világának megismerésére.

***

Egy emlék a sok-sok közül

Köszöntő mezei virágokkal

A kővágóörsi tsz munkáját kitüntetéssel ismerte el a felettes hatóság. Az átadás ünnepi keretek között zajlott. **Iskolánkat arra kérték a szervezők, hogy adjunk egy kis műsort.**

Lelkesen készültünk a nagy napra. Úgy gondoltam, a természet szépségét, közelségét hozza a műsorba, ha **vadvirág csokrokkal állnak fel a gyerekek**, és a műsor végén **vendégeknak adják** a virágokat.

Így is történt. A nevezett napon egyenruhába öltözve, virágcsokrokkal a kezükben, izgalomtól kipirult arccal álltak a színpadon tanítványaim. **Nagyon boldogan néztem őket, olyan szépek voltak.** Hibátlanul előadták a műsorukat, tapsot, dicséretet kaptak, elégedetten mentünk vissza az iskolába.

Másnap izgatottan mondták a kartársaim: **„Itt a Sebestyén Gyula, téged keres!”** Akkoriban nagy tekintély volt Sebestyén Gyula a Béke Tsz Kossuth-díjas elnöke. **Személyesen jön az iskolába? Ez nem volt mindennapos esemény.**

Míg ezt végiggondoltam, már oda is ért hozzám. Az ölében csokoládé, édességek, az arcán mosoly. **Megköszönte a műsort, és kérte, osszam szét a szereplők között a finomságokat.**

Azt már csak utólag hallottam, hogy az ünnepséget követő, fehér asztal melletti beszélgetésben viccelődtek az elnökkel, hogy **a tsz földjein termettek azok a szép vadvirágok?**

Férjem, aki a tsz állatorvosaként hivatalos volt a rendezvényre, elmondta: **Egyik kedves szülő szedte Káptalantóti határában, és a biciklije csomagtartóján hozta az iskolába.**

Dr. Tompos Józsefné

Fazsindely, filmfelvevő és harmonika

Stark Béla tanár úr emlékei a kővágóörsi iskoláról

Bakonyszentivánban kezdte pedagógus pályáját, egy részben osztott iskolában tanított. Nyáron a gyerekekkel Pálkövén táboroztak, kirándultak.

Megismerte a környéket, szívesen jött ide vissza többször is, egy alkalommal beteg kisgyereket hoztak dr. Détári Károlyhoz, akkor járt először Kővágóörsön.

Aztán a sors úgy hozta, hogy 1968 őszén Kővágóörsön kapott felsős napközis csoportot, mellette különböző tantárgyakat, többek között orosz nyelvet is tanított. Egy alkalommal még bemutató órát is kellett tartania, amely jól sikerült, minden gyerek megszólalt. Aztán tanított fizikát, élővilágát, földrajzot. Nőtlen volt, Sütő István igazgató úr megbízta különböző feladatokkal, a gyakorlókert nyári felügyeletével, sok más apró feladattal, egy nyáron például fazsindelyeket faragott a szerszám-tároló tetejére. Két tanév után a felső tagozatban, élővilágot, földrajzot, orosz nyelvet és fizikát is tanított. Minden feladatot szívesen vállalt, még mozgófilmet is készített a kirándulásokról.

Tanórán kívül részt vett a község kulturális életében, szervezte a Déryné Színház bérleti előadásaira a közönséget, Zánkán és Köveskálón részt vettek különböző rendezvényeken. Rácz József korábbi tanítóval és Kajtár Gézával a táncsoport zenei kíséretét látták el 1971 tájkán, évekig. Rácz József bőgőn, Kajtár Géza hegedűn játszott, Stark Béla elmaradhatatlan harmonikáján „húzta” a hangulat-teremtő, a táncosoknak biztonságot adó muzsikát.

1974-től balatonfüredi Bem József Általános Iskolában kapott tanári állást, de a Kishegyestű oldalából, a kamonyai lejtőkről letekintve sokszor idézte vissza magában a pályakezdés éveit, a kővágóörsi iskolásokat.

***

Mire is emlékszem?

Kisiskolás kor béli emlékeim (1961-től) szépek, élményszerűek, szívesen gondolok vissza rájuk. A tanítók mellett a **Szülői Munkaközösség** is igen aktív volt, több alkalomra, például a Pedagógus

napra is ők tanították be nekünk a köszöntő műsort, népitáncot. A nap előestéjén irányításukkal szórtuk fel rózsaszírommal **elsős tanító néink Dömötör Józsefné, Mária néni** ajtaja előtt a járdát, az iskolába vezető útját. Azok a tornaünnepélyek, kulturális bemutatók, a Mikulás és a karácsonyi ünnepélyek, amiket abban az időben láttunk és csodáltuk, hogy a „nagyok” mit tudnak, sok-sok beszélgetésünk témája lett és reménykedtünk benne, majd valamikor mi is tudunk hasonlókat. **Mattiasich Ferencné Eszti néni sok szeretettel, de kellő szigorral terelgetett a felső tagozat felé bennünket.**

Ott már kinyílt előttünk a lehetőségek gazdag tára! Sok új tantárgy, új tanárok, sokféle szakkör (énekkar, MHSZ, számítan szakkör, Kis Matematikusok Baráti Köre, sportkör, úttörő foglalkozás), minden délutánra jutott valami, rengeteg élmény, munka, persze akadt kudarc is. Az első óra előtt zászlófelvonás, az utolsó szünet végén zászlófelvonás énekkel, ami vagy népdal, vagy katonadal, vagy mozgalmi dal volt, ezt mindig hangulatosnak tartottam. **Németh Lajos történelem-ének szakos tanár volt az énekkar vezetője**, a tanult dalokkal nemcsak az iskolai és községi ünnepélyeken szerepeltünk, de **gyakran vettünk részt az akkor divatos névadókon is. Sütő Istvánné, Éva néni népszerű néptánc csoportot vezetett, mellyel akár csak az énekkar, a járási és megyei kulturális bemutatókon szép eredményeket értek el.** A Veres Jenő matematika szakos tanár által vezetett matematika szakkörbe nemcsak a helyi, de a köveskáli és a révfülöpi iskolából is jártak gyerekek. **Igazán nagy szó volt, amikor a Magyar Televízió élőben közvetítette az Országos Matematika Verseny 8. osztályos döntőjét, s benne osztálytársunknak Zámbo Zoltánnak szurkolhattunk, izgulhattunk érte.** Kitekintést adott a tágabb jövőre az a matematika szakkör, amelyet rendszeresen év végén szervezett meg Jenő bácsi, erre a már középiskolás, korábban nálunk szakkörös tanulókat hívta vissza egy beszámolóra. Ők elmesélték mire számíthatunk a középiskolában, mi az, ami nehéz, mit kell még többet gyakorolni. **Jenő bácsi szakfelügyelőként gyakran járt olyan városban, ahol volt kővágóörsi diákok tanultak a középiskolában, mindig szakított arra időt, hogy felkeresse őket és elbeszélgesse velük, hogyan állnak a tanulással, hogy érzik magukat.** Nem lehetett eltitkolni semmit, mert az ellenőrzőt is elkérte!

Tompos Mária magyar- történelem-rajz szakos tanár kezdeményezésére a faluban néprajzi gyűjtés indult. A pincétől a padlásig szinte minden gyerek keresett-kutatott régi dolgok, használati tárgyak után, amelyekből évekig a zsibongóban értékes kiállítás készült. Tornaterem nem volt az iskolában, de nyáron és jó időben a tornaóráknak ideális helyet nyújtott a tornakert, télen pedig a Templom-dombon, vagy a Gübörcön szánkóztunk, korcsolyáztunk a Bátón, a Zsintón, pingpongoztunk a Kultúrházban. Május-júniusban a legnagyobb élmény mindig **a több napos országjáró kirándulás volt, erre már jó korán készültünk és izgatottan vártuk.** A várakozás izgalmát fokozta, hogy már jóval előtte megkaptuk a több oldalas „stencilt” a kirándulás programjával. **Sütő István igazgató úr szervező precizitását mutatta, hogy nemcsak a látnivalók felsorolását és rövid leírását olvashattuk benne, szinte percnyi pontossággal, mikor mi következnek, de a szállás, az étterem az ott előre megrendelt ételek is szerepeltek.** Továbbá mit vigyünk magunkkal, hogyan öltözködjünk, mennyi zsebpénzt vigyünk és természetesen, hogyan viselkedjünk! Még azt is leírta, figyeljük az újonnan épült M 7-es autópálya felett átívelő hidakat, mert mindegyik más kialakítású.

A középiskola után, mint képesítés nélküli nevelő kerültem vissza hajdani iskolámba, sok segítséget és támogatást kaptam volt tanáraitól, akiknek kollégája lettem. Egy-két év alatt több változás történt az iskolában, a tantestület kicserélődött. Felújították az iskolát, kémia előadóterem, tornaszoba épült, a régi kályhák helyett központi fűtés adott meleget.

Az új elvárásoknak megfelelően táborokat szerveztünk. **Állótábor Badacsonylábdihégyen, ahol a kísérő nevelők: Kajtár Gézané, Stark Béla, Eitner József, Rózsa Ágnes voltak.** **Gyalogos vándortáborokat melyeken Blázi Ibolya, Cser Gizella, Mészáros Zsuzsanna, Szabó Dénesné, Rózsa Ágnes, Grünceisz László, Eitner József voltak kísérők.** Pápán a sportban tehetséges gyerekeknek edzőtábor szervezett Gaál József, segítője Blázi Ibolya és Eitner József voltak. Soóky Árpád igazgató a vízisportokat kedvelte meg a gyerekekkel, kajakozni tanította őket a Balatonon.

A közeli iskolákkal jó kapcsolatunk volt, évente több közös program bizonyította ezt, például

akadályversenyek, a **Madarak és Fák Napja**, amit a természetben a révfülöpi, a köveskáli és kővágóörsi iskola számára egyaránt megközelíthető helyen tartottunk. A műsort verseny, majd főzés követte. Ezek nagyon jól sikerült napok voltak.

Évente hulladékvasat gyűjtött minden osztály, ezzel jelentős pénzhez jutott az úttörőcsapat, ezt tudta a táborozásokra, kirándulásokra fordítani.

A **Magyar Rádióban** a 70-es években közvetítette a **Bioszféra Expedíció** című természettudományi sorozatot, melyben dr. Balogh János akadémikus adott elő, élménybeszámolót tartott, távoli tájakon végzett kutató munkájáról. **Az iskola szakkörösei is részt vettek több felvételen, szakköri foglalkozás is bekerült a rádióműsorba.**

Régi iskolánkban mindig voltak aktív, tehetséges gyerekek, akikre lehetett számítani a tanulásban, versenyre való készülésben, sportban vagy éppen az időseknek való segítségben.

*Eiterné Rózsa Ágnes tanuló (1961-1969)
biológia-földrajz szakos tanár (1973-1990)*

***

A fűrómesterségtől a bukfencmesterségig, avagy pedagógus pályám kedves emlékei

A címet egy mondatban meg kell magyaráznom. Középszintű tanulmányaimat Nagykanizsán a Zsigmond Vilmos Kőolajbányászati és Mélyfűróipari Technikumban végeztem. Sajnos a négy év alatt nem tudták megszerettetni velem ezt a szakmát, így technikusként számos, akkor jól fizető állást visszautasítva, a pedagógus pályát választottam. Az azt követő 45 évben kiderült, nem hoztam rossz döntést. A pedagógus pálya minden „létrafokát” végig jártam a képesítés nélküli nevelőtől a napközisig, majd a szaktanártól az igazgatóhelyettesen át az igazgatói beosztásig, amiben 20 éven keresztül volt szerencsém dolgozni.

1972-ben, egy évnyi mihályfai tanítás után kerültem haza a Kővágóörsi Általános Iskolába. Ennek voltak előnyei és természetesen hátrányai is. Nagy előnye, hogy otthon laktam, így gyakorlatilag az 1000,- Ft havi fizetésemet magamra költhettem. Mint 19 éves „ifjú titán” úgy éreztem én is, hogy

ismerem a pedagógia világát, aztán szépen, lassan rájöttem, ha idősebb kollégáim szakmai tudásának csak egy töredékét is sikerül kamatoztatni a gyakorlatban, már boldog leszek. Az első nehézség abból adódott, hogy nagyra becsült tanárain – a Sütő házaspár, a Veress házaspár, Németh Lajos, Karádi Gusztávné és volt osztályfőnököm Tompos Mária a kollégáim lettek. Borzasztó nehéz volt tegeződni azokkal, akiket 5 évvel ezelőtt még félistenként tiszteltem. A következő nehézséget az jelentette, hogy az akkori 7. 8. osztályosok csak 4-5 évvel voltak fiatalabbak nálam, néhány osztályismétlő még ennyivel sem. Most több mint négy évtized tapasztalatával elmondhatom, hogy a legnehezebb a fegyelmezés, amit nem tanítanak, nem lehet tanulni, valaki vagy rendelkezik ilyen képességekkel, vagy egész pályája során szenved. Rengeteg olyan kollégával hozott össze a sors, akik nagyon nagy szakmai tudással rendelkeztek, de sajnos a fentiek miatt ezt nem tudták kamatoztatni. Ilyen nehézségekkel kezdtem pedagógiai munkámat, mint felsős napközis nevelő a templom melletti un. kisiskolában. Két tanterem volt egymással szemben és a folyosó végén egy kis tálaló konyha, ahol a konyhai személyzet 3 tagja osztotta az ebédet és az uzsonnát. Skribáné Erzsike, Fireziné Irma és Török Péterné voltak azok, akiket nagyon vártunk minden délben. A napközinek akkor is az volt a feladata, hogy a délelőtti feladott leckék írásbeli részét megcsináljuk, a szóbeliből pedig amire maradt idő. A szoros tanulási idő 2-4 óráig tartott, utána jöhettek a szabadidős foglalkozások. Nálam ez a tornakertben zajló óriási focicsatákat jelentette az őszi és a tavaszi időszakban. Télen asztali foci és biliárd versenyeket rendeztem, ami óriási népszerűségnek örvendett. Ezzel tudtam ösztönözni tanulásra a gyerekeket, mondván minél előbb kész a lecke, felmondják a szóbelit, annál előbb jön a játék. Óriási derbiket vívtunk Tamás Ferivel, Vizeli Lacival és még sorolhatnám. Összességében mi nagyon jól éreztük magunkat. A szemközti teremben volt az alsós napközis csoport, Kajtár Gézáné Vilma vezetésével. Vilma nagyon jól tudott fegyelmezni, nagyon jó pedagógus volt, később szakfelügyelő is lett. Bizony sokszor „átléptük Vilma ingerküszöbét”, nem tagadom, csendben nem tudtuk jól érezni magunkat. Néha-néha finoman figyelmeztetett Vilma, hogy a túlsó teremben hasznos pedagógiai munka folyik, síri csendben. Ettől függetlenül jól teltek a hetek, hóna-

pok. Úgy október eleje lehetett, amikor megjelent Németh Pista bácsi, a napközis szakfelügyelő. Akkor láttam először életemben tanfelügyelőt az iskolában. Tudtam nagyjából, hogy milyen céllal jött, de a részletekről fogalmam sem volt. Végig ülte - egy jó ebéd után - a délutánt, sűrűn jegyzetelgetett, a gyerekek olyan példásan viselkedtek, mint még azelőtt soha. Olyan szorgalmasan még soha nem tanultak, mint akkor. A látogatás végén rátért az adminisztrációs munkára, és kérte az éves napközis munkatervet, amiről addig nem is hallottam. Zavaromban annyit tudtam mondani, hogy otthon felejtettem, de jövő hétre, mire újra jön, itt lesz. Másnap az akkori igazgató Sütő Pista bácsi kérdezte mi volt a látogatáson. Elmondtam, hogy a napközis munkaterv hiányzott. Két délelőtt együtt megcsináltuk, az ő rendkívül alapos stílusában, piros, kék, zöld filctollal jelölve az egyes feladatokat. Nagy dicséretet kaptam Németh Pista bácsitól, mind az adminisztrációs munkámért, mind pedig a példás fegyelmezésért, a tanulmányi munka szervezéséért. Utána ismét visszatért az „élet” a felsős napközibe és Kajtárné Vilma is beletörődött a lazábban dolgozó szomszédságba. Így ment ez egy évig, majd későbbi feleségem Rózsa Ági vette át tőlem a felsős napközit, kicsit „más stílusban” ...

Az írásom címének első részét az előzőekben már kifejtettem, a „bukfencmester” kifejezés testnevelő tanári mivoltamra utal. 1978-ban földrajz-testnevelés szakos diplomát szereztem a Pécsi Tanárképző Főiskolán. Mi testnevelők egymás közt gyakran használtuk ezt a megszólítást. Ha egy kívülálló akasztotta volna ránk ezt a jelzőt, biztosan megsértődünk volna!

Egy évi felsős napközis pályafutásom után a felső tagozatba kerültem, testnevelést, élővilágot valamint orosz nyelvet tanítani. Nagy álmom teljesült, hogy a mihályfai kezdés után újra a felső tagozatban taníthattam. Mindjárt osztályfőnök is lettem egy nagyon kis létszámú, de annál aranyosabb osztályt kaptam. Balogh Erzs, Koczor Mari, Heck Irén, Tóth Éva, Kosits Zoli, Szilágyi Sanyi és még páran alkották a társaságot. Nagyon szerettem testnevelést tanítani, bár az akkori körülmények meg sem közelítették a mostanit. Az iskolai folyosó kampóin lógtak az olajos padlón gyűrődött lószőrrel kitömött „tornaszőnyegek”. Aki azokon megtanult bukfencezni vagy fejen állni, az később soha nem felejtette el, de a sűrű

hajmosást sem kerülhette el. Ez volt a téli időszak programja, kiegészülve egy roskatag ugrószekrényvel, amelyen zseniális dolgokat lehetett csinálni, de mivel a kis tanterekben a nekifutás 2-3 m volt, a tantervi anyag elsajátítására esély sem volt. Alig vártuk, hogy leessen az első hó és irány a szánkó pálya! Erre több lehetőség is volt. Az iskolával szemben levő templom domb kiváló helyszín volt. Ha több idő volt, elmentünk a temető melletti Gübörcre, ahol még az előbbinél is jobb pálya volt. A templom domb nagy előnye volt, hogy közel volt, de volt egy nagy hátránya. A főút forgalma veszélyeztette a gyermekek önfeledt szórakozását. Azért, hogy a pedagógus pályán eltölthettem 45 évet és ebből nem a börtönben ültem jópárat, csupán a szerencsémnek és az isteni gondviselésnek köszönhetem. Történt egy szép téli havas délelőttön, hogy az egyik osztállyal kimentünk a már említett templom dombra szánkózni. Gondosan elmagyaráztam, hogy a dombtetőről indulunk és maximum a buszmegálló mögött megállunk. Egyik gyerek nem tudott lefékezni, nem állt meg a megbeszélthelyen, de szerencsére leesett a szánkóról, ami nagy lendülettel kicsúszott a főútra, ahol az éppen érkező IFA teherautó darabokra törte. Rossz rá gondolni, mi lett volna, ha nem esik le! Amit én a sofőrtől kaptam, azt nem lehet leírni és teljesen igaza volt. A tavaszi időszak legfontosabb feladata volt minden évben az év végi tornaünnepélyekre való készülődés. Nagyon sok látványos gyakorlatot tanítottam a lányoknak zenére karikával, labdával, füzérrel. A tornakertben sok- sok órát töltöttünk el gyakorlással, a kerítésnek támaszkodó fiatal emberek nagy örömeire. Az orosz nyelv tanításáról muszáj néhány gondolattal megemlékezni. Amikor megbíztak ezzel a feladattal, az volt az egyik szempont, hogy úgymint nem régen tanultam a középiskolában orosz nyelvet, egy kis rápótlással ez menni fog. Természetesen nem mertem megmondani, hogy nekem a középiskolában nem kellett oroszul tanulni 4 évig, mivel Bíró tanár úr kövágóörsi születésű volt. Ez mindjárt az első órán kiderült, ezután csak annyit kellett mondanom a melyik a legszebb falu kérdésre, hogy Kövágóórs. Ez így ment 4 évig. El lehet képzelni az én orosz tudásomat! Ezek után kellett orosz nyelvet tanítanom, hogy finoman fogalmazzak nem volt könnyű a helyzetem, de azoknak sem, akik tőlem szerettek volna megtanulni oroszul.

A 70-es években kezdett kibontakozni Magyaror-

szágon a vándortábori mozgalom. Mint úttörő-csapat vezető, később én is szerveztem nyaranta vándortáborokat. Nagyon jók voltak ezek a táborok, a gyerekek az ország távolabbi pontjaira is eljutottak. Önállóságra nevelte őket, rengeteg élményben volt részük, sokan akkor voltak először távol a családi háztól. Egyik nyáron Grünceisz Lacival, Blázi Ibolyával egy Budapest és környéke útvonalon vettünk részt. Budapesten a Margitszigeten, a volt Úttörőstadionban volt a szállásunk. Vacsora után Takács Jenő (Isten nyugosztalja!) remegő ajkakkal közölte, hogy nagyon fáj a nyelve. Megnéztük, tényleg nagyon csúnya fertőzést szedett össze, ami már napok óta gyötörte, de addig nem mert szólni. A portástól megérdeklődtük hol van a legközelebbi orvosi ügyelet. Hosszas telefonálgatás után a János Kórházba kellett mennünk. Mivel egy kis humorért nem mentünk a szomszédba, a villamoson megmagyaráztuk Jenőnek, hogy ilyen súlyos helyzetben nyelvcsere van. Kivágják a mostanit és bevarrnak helyette egy újat. Ezek után a gyerek semmit sem látott félelmében a gyönyörűen kivilágított fővárosból. Nem volt egyszerű bevinni az orvoshoz, ahol nagy ordítás közepette kitisztították a fertőzést, de hazafelé már boldogan mondta: - „Megvan a régi nyelvem!”

Pedagógus pályám egyik legszebb időszakát töltöttem a kővágóörsi iskolában 1972-től 1981-ig. 1978-ban tanári diplomát szereztem, 1979-ben megnősültem, 1980-ban megszületett a fiam. Kell ennél több az élettől három év alatt? A sors 1981-ben új lehetőséget kínált. A révfülöpi iskolában megüresedett egy állás és az úttörőcsapat vezetői beosztás. Felajánlották, hogy szívesen látnának. Elfogadtam és ezzel elkezdődött egy új, 35 éves szép időszak. Két év igazgatóhelyettesként, 20 évig igazgatóként, a végén 8 év prémium években való részvétellel a 2016-os nyugdíjba vonulásig.

Eitner József

***

Megemlékezés Sutyi bácsiról

Veres Jenő tanár úr emlékére

Amikor a Kővágóörsi Körkép szerkesztőjétől Iván Katalintól értesültem arról, hogy a következő szám tematikáját kővágóörsi tanárok visszaemlékezései, illetve a rájuk való visszaemlékezések adják, elhatáro-

zotam, hogy általános iskolai diákéveim legkedvesebb, legmeghatározóbb tanáráról, a tanítványai körében szeretettel csak Sutyi bácsinak nevezett Veres Jenőről fogok írni. (Az életrajzi adatok pontosításában segítségemre voltak a Tanár Úr gyermekei: Veres Etelka és Veres Jenő.)

A Tanár Úr szülei még az első világháború előtt jöttek el Erdélyből, a gyergyói-medencei Gyergyószárhegyről (mai neve Szárhegy) Salgótarjánba. (A Tanár Úr többször is megemlítette, hogy neki azért is tetszik annyira a Káli-medence, mert származási helyére, a Gyergyói-medencére emlékezteti.) A Tanár Úr már Salgótarjánban született 1919. december 30-án. Az általános iskola elvégzése után Jászberénybe került a Tanítóképzőbe. A tanári diplomáját 1940-ben szerezte meg a budapesti Tanárképző Főiskolán, matematika-fizika szakon.

1946-tól 1958-ig Esztergomban tanított: előbb egy általános iskolában, majd az I. István Gimnáziumban, illetve a Hell József Bányagépészeti Technikumban. 1958-tól 1960-ig Oroszlányban, egy általános iskolában okította a fiatalságot. A kővágóörsi évek 1960-ban kezdődtek és 1975-ig tartottak. (Ezeket még követte 4 év Zalahalápon, majd 1979-től a nyugdíjas évek jöttek a révfülöpi családi házban.)

Elfogulatlanul megállapíthatjuk, hogy a Tanár Úr életének legaktívabb időszaka falunkhoz kötődik: Kővágóörsön kívül számos más faluban is tartott matematika szakkört, diákjai szép eredményeket értek el a különböző körzeti, járási, megyei és országos versenyeken, öregbítve ezzel a falu és iskolájának hírnevét. A Kis Matematikusok Baráti Körének keretében felkészített mosonmagyaróvári Fazekas Patrik 1963-ban a Matematikai Diákolimpián II. díjat kapott, a kővágóörsi Molnár Ágnes 1969-ben országos 5. helyezést ért el a Matematika Tanulmányi Versenyen. Nem véletlen, hogy a Tanár Úr 1965-ben megkapta a Beke Manó Emlék-díjat. (Ezt a díjat a matematikai gondolkodásra nevelésért és a matematika népszerűsítéséért adják évente 7 személynek.)

Személyes emlékeim ma is élénkek: a Tanár Úr egy vidám, színes egyéniség volt, aki jártában-keltében mindig dudorászott. A székely góbé ősök utóda-ként gyakran megnevettette a környezetét. Egyszer magyar órára jött be helyettesíteni, s éppen Arany János A fülemüle című költeménye volt soron. Nem felolvasta a költeményt, hanem eljátszotta: élénk mimikával, széles taglejtésekkel tette láthatóvá annak sorait (például amikor odaért, hogy „Átugorván /Ölre mennek, hajba kapnak”, ugrott egyet), úgy, hogy az osztály dőlt a nevetéstől. –Az a könnypotyogtató 45

perc életem legemlékezetesebb magyar órája volt! Kedvenc tárgyát, a matematikát úgy tanította, hogy élvezet volt venni az óráin, szakkörein. Mikor versenyekre kísért, gondoskodó apaként viselkedett.

Hasonlóan az igazi néptanítókhoz nevelt is bennünket: emberi tartásra, hazaszeretetre, az igazunkért való kiállásra, a mozgás, a sport fontosságára, vagy éppen arra, hogy miért fontos fogat mosni. Ma is fülemben cseng egy általa sokat ismételt illemszabály: „Befelé először a sapka azután a kilincs, kifelé előbb a kilincs azután a sapka!”

Az órákon kívüli diákélet szervezésében is aktívan részt vett: például számháborúban mérhettük össze ügyességünket a szomszédos Köveskál általános iskolásaival.

Isten áldja meg emlékét és Őt magát is az égi házában!

Hálás szeretettel, volt diákja:

Zámbó Zoltán

***

„Szerencsés gyerek voltam”

**Pálné Rác Rita tanuló és tanító emlékei
kövágóörsi éveiről**

Nagyon szép időszak volt, hiszen eleve fiatalabb voltam. Kisdobos és úttörő is voltam, és nagyon büszkén hordtuk a nyakkendőt. Volt úttörőszobánk, ahol a foglalkozásainkat tartottuk. Őrsi naplót vezettünk, amibe leírtuk az adott hónapra a terveinket, majd dokumentáltuk azokat. Mint vízi úttörők **Zánkán az Úttörővárosban egy vagy két hetet táboroztunk, vitorlázunk, evezünk. Badacsonylábdihegyen is voltunk nyaranta egy hetet táborozni.** Megmásztuk a Badacsonyi hegyet, paprikás krumplit főztünk, hajóztunk. Közös ének és játék tanuláson vettünk részt. **Találkoztunk a környék iskoláiból érkező tanulókkal. Igaz barátságok szövődtek.** Volt a fenyvesben egy erdei futópálya, és bordásfalak, ott terepen futottunk. Nagyon készültünk az őszi tábor-tűzre, ahol minden osztály vidám műsort adott. Az iskolakertbe még nyáron is bejártunk kapálni, hogy a mi „kiskertünk” legyen a legszebb. Nagy vaskályhák voltak az osztályokban, és azon pirítottuk a reggeli kiflinket, amit lovaskocsival hoztak Révfülöpről. A könyvtárba is rendszeresen jártunk, és készültünk versenyekre. **Rózsa Ágnessel környezetismeret, biológia versenyre, Eitner Józseffel sport versenyekre jártunk (futás, távolugrás, magasugrás kislabda dobás).** Délután tanultunk, a klubdélutánokon játszottunk és táncoltunk. **Hegedüs Tibor**

tanító bácsi sokszor elvitt bennünket túrázni, és minden alkalommal elmondta a környező hegyek nevét, természetesen „vissza is kérdezte” a hallottakat. Minden ősszel szüreteltünk a Béke termelőszövetkezet szőlőjében, 2 hetet Kamonyán. Az összegyűlt pénz „alaptőke” lett a kiránduláshoz. Alsós korunkban még minden szombaton volt tanítás, aztán már csak minden második héten jártunk szombaton iskolába, ezért lett A és B hét.

Soóky Árpád igazgató úr hétvégeken Révfülöpre vitt bennünket, ahol a vízi táborban kajakoztunk, kenutztunk és vitorlázunk. Télen az Úttörőváros Sportszarnokában edzettünk.

Családias légkörben, „pallérozták” elménket tanáraink, akikre a mai napig büszke vagyok.

Talán azért is lettem pedagógus, hogy az ő jó példájukat követve szeressem, neveljem és tanítsam a gyerekeket.

Megjegyzés: Rita „néni” azért tartja magát szerencsés gyerekeknek, mert óvodásként, iskolásként is a kövágóörsi óvodában és iskolában töltötte gyermekéveit, és ahogy ő fogalmazott: „Tanítóként 1995.08.01-2007.07.31-ig, az iskola bezárásáig dolgoztam az én kis falumban”.

***

„Ami nem változott... mintha templomba lépnék... „

Én 1966-tól 1974-ig voltam ennek a csodálatos intézménynek a tanulója. Erről az időszakról vannak személyes emlékeim, élményeim.

Az alsó tagozatban, a templom melletti épületbe jártunk, ami délelőtt tanterem volt, délután napköziként működött. Két tanterme volt, jobb és baloldalon. Középen egy kicsi helyiséggel, ahol a konyhás nénik porciózták ki a napközisek tízóraiáját, ebédjét és uzsonnáját. Akkor még volt csendes és hangos óra. Egy osztályteremben két osztály tanult. Amíg az egyiknek hangos órája volt, tanári magyarázat, felelés stb., addig a másik osztály csendben végezte az írásbeli feladatát. **A tanító nénink Éva néni, Sütő István igazgató bácsi felesége volt. Éva néni szerintem nemcsak én, de mindenki szerette.** Olyan játékosan ismertette meg velünk a betűket, hogy **mindennap alig vártuk, vajon most melyik betűt hozzuk el, Mezősországból.** Az egész lényéből áradt a szeretet és az életöröm. **Mattiassich tanító nénire emlékszem még ebből az időszakból.** Ő a napköziben volt velünk. **Érdes, mély hangja volt,** valószínű az erős dohányzástól. Gyufaszállal mutogatta a betűket az olvasókönyvünkben, amikor olvastatott bennünket. **Amikor ké-**

szen voltunk a leckénkkel, mindig meséket olvastott nekünk, azt nagyon szerettük. Egy rövid ideig tanított bennünket Karádi Gusztávné, Klári néni. Egy pár évig tanító nénink volt Kajtár Gézáné, Vilma néni is. Őt is nagyon szerettük. **Finom lelkű, pedáns, következetes pedagógus volt. Szerencsénk-re és legnagyobb örömeinkre ő még velünk van** és remélem ez így is lesz még egy darabig!

Elnézést kérek minden tanítótól és tanártól, ha megfeledkeztem róluk. De sajnos ennyi idő távlatából már nehéz pontosan visszaemlékezni mindenre és mindenkire.

Valamelyik alsó tagozatos évben a kollégium felső tantermébe is jártunk. Lent is volt egy tanterem és szolgálati lakások, a pedagógusoknak. Máig sem tudom, hogy ezt az impozáns épületet miért hívták, hívják kollégiumnak. A két templomunk mellett ez az épület is meghatározója a mi kis falunk látképének.

Ennek a kollégiumnak volt egy különös atmoszférája. Nem tudom, hogy az épület méretéből vagy valami másból adódott, az a furcsa érzés, ami elfogott valahányszor átléptem a küszöbét.

Talán ahhoz tudnám hasonlítani, amit a templomba lépéskor érzünk.

A lenti szolgálati lakásban laktak Veresék. Tanár házaspár, négy gyerekük volt, Jenő, Etelka, Áron és Csaba. Úgy tudom, ők Erdélyből kerültek a faluba. *(Veres tanár úr szülei voltak erdélyi származásúak. A szerk. megjegyzése)* A tanár bácsit Jenőnek, a feleségét Erzsébetnek hívták. Nekünk annak idején „tanár bácsi” és „tanár néni” volt a nevelők megszólítása. Veres tanár bácsi matematikát és kémiát tanított, a felesége fizikát. **A tanár bácsi elismert tekintély volt pedagógus és diák körökben egyaránt. Tanfelügyelő is volt. Sajátos pedagógiai módszerei voltak, de kétségkívül hatásosak.** Máig emlékszem, órai elején, miután felállt az osztály, és a hetes jelentette az osztálylétszámot, a hiányzókat, a jelentés végén nem ültünk le a padba. Továbbra is állva maradtunk és **elmondtuk minden egyes óra elején a Szózat első két versszakát: „Hazádnak rendületlenül...”** Ennek a szokásának főleg kémia óra elején tulajdonítottunk jelentőséget. Nagyon szórakozott ember hírében állt, féltő volt, hogy valamelyik kísérlete folyamán véletlenül összekeveri a nem összeférhető anyagokat. Viccesen azt szoktuk mondani, legalább imádkoztunk a Szózat elmondásával, mielőtt felrobbanunk! Persze ilyen soha nem történt. **Igazából, mint az erdélyi magyarok általában, nagyon szerette és tisztelte a szülőföldjét. Ezt a hazaszeretetet és erős magyarságtudatát kívánta kifejezni és átadni nekünk is azzal, hogy elszavaltatta minden egyes órája elején velünk a Szózat első két versszakát.**

Elég vehemensen igyekezett diákjai fejébe verni a tudományt, ami szó szerint több esetben is a fejek táblába verésével történt, hogy az ott felírtak belemenjenek a nehézfejú nebuló fejébe. Akkoriban senki sem reklamált ezért, sem diák, sem szülő. Legfeljebb igyekeztünk mindig felkészülni, nehogy mi is megjárjuk. De hát ezek már felső tagozatban voltak. Ötödikesként nagyon büszkéek voltunk, hogy már felsősök vagyunk és a „nagy” iskolába járunk. Felsőben már majdnem minden osztályba járt egy-két tanuló Kékkútról, mivel az ő falujukban akkor már nem működött felső tagozat. Minden osztálynak megvolt a külön tanterme, tanári, folyosó, szertárak, zsbongó. Tornatermünk nem volt, az osztálytermekben olajos padló volt. A kezdetekben nagy vaskályhákban, szénnel fűtöttek. Mezriczki Ilus néni volt a takarítónő, a fűtés is az ő reszortja volt. Olyan tiszteletnek és megbecsülésnek örvendett, hogy még az iskolai tablókra is rákerült a fényképe. Apropó, tablók! Tele volt velük a folyosó. De szerettem őket nézegetni! Olyan volt, mint egy dicsőségfal. A szünetekben gyakran böngésztük őket és kerestük az ismerősöket. Előttünk mind nagy létszámú osztályok jártak. Ők az 50-es évek szülöttei voltak. A háború utáni Ratkókorszak. A mi osztályunk 15 főből állt, 10 lány és 5 fiú. Mi voltunk a hatvanas évek első szülöttei a faluban. Jó időben, a szünetekben kint szaladgáltunk az udvaron, később, amikor már nagylányok voltunk párosával vagy csoportokba verődve sétálgattunk. Csengetéskor osztályok szerint felsorakoztunk az udvaron vagy a zsbongóban, és nótaszóval vonultunk be a tantermeink be. A mi időnkben, ahogy mondani szokás, még nem volt angol WC sem az otthonokban, sem az iskolában. Télen ez igen kellemetlen volt a hideg miatt. Na meg a fiúk mindig leselkedtek, mivel a két rész nem volt teljes fallal lezárva. Kettesével jártunk WC-re, az egyik lány mindig figyelt, hogy figyelmeztetni tudja a másikat. A leselkedőket nagy visítás és dobálás fogadta, na meg panasz a tanároknak. S ez így ment hosszú-hosszú éveken át. Ez is hozzátartozott az iskola miliójéhez. **Nagy hideg és eső esetén a zsbongóban töltöttük a szünetet. Ez a helyiség az igazgató bácsi, Sütő István „megálmodott terve” alapján készült. Olyan volt, mint egy téli kert. Üveges, tele növényekkel, kitömött madarakkal, régiségekkel kiegészítve, amik még a helytörténeti kiállításból megmaradtak. Még én is lelkesen vittem otthonról, padlásról, pincéből előkerült régi edényeket, és egyéb használati tárgyakat a helytörténeti kiállításra. Emlékszem rá, azt hiszem „Káli hetek” volt az elnevezése. Az iskola tantermeiben egy nyáron át látogatható volt. Nagyon színvonalas, jól megszervezett kiállítás volt.** Nagyszünetekben ettük meg a tízórainkat. Még most is a számban érzem a helyi pékségben sült kifli és a poharas iskolatej ízét.

Mindig volt egy-két fiú, aki elment a pékségbe a szünet előtt a kifliért. Egy barna színű papírzsákból osztogatták, sorba álltunk érte, azt hiszem 40 fillér volt darabja. A szünet végét, az óra kezdetét csengőszó jelezte. Elfoglaltuk a helyünket a padban és vártuk a következő órát megtartó tanár érkezését. Földrajz óra elején a hetesnek a szertárból ki kellett hoznia azt a térképet, ami a tananyaghoz kapcsolódott. **Zömbik Lajosné Vali néni tanította a földrajzot és a biológiát.** Még most is előttem van és a fülemben cseng, ahogy a térképen mutatja az Eurázsiai hegységrendszert, az Alpokat, a Pireneusokat, az Alföldeket, mélyföldröket, a tavakat, a városokat. Az ő tanítása által tudom, ha ránézünk egy ország domborzati térképére sok mindent elárul annak a színe. **Ő is lelkesen, lelkiismeretesen, szívvel-lélekkel, tanított, úgy, ahogy az összes többi, minket tanító kollégája, kolléganője tette.**

Tompos Marika néni és a sógornője Tompos Józsefné Ica néni magyar-orosz szakosok voltak. Amellett, hogy jó tanárok voltak, mindig nagyon csinosan és elegánsan jelentek meg az óráikon. Oh, Istenem a magyar irodalom kedvenc tantárgyam volt. Év elején, amikor megkaptuk az új tankönyveinket, **az irodalom könyv volt az, amibe először belelapoztam.** Amikor a Toldit tanultuk Tompos Józsefné Ica néni külön, minden fejezethez, hozott rajzos illusztrációkat, amikkel igyekezett még érdekesebbé tenni az anyagot számunkra.

Németh Lajos bácsi, ének-zenét és történelmet tanított. Órákra többször behozta az iskola fél bőrrönd nagyságú szalagos magnóját, hogy jobban megismerkedjünk a különböző hangszerekkel, zeneművekkel. Fél tudója volt, ennek ellenére erős dohányos volt, ha óra közben fogyott el a cigarettája, elküldte egyik diákját, rendszerint a fiúkat, a boltba. Akkoriban még egy 10 éves gyereknek is adtak gondolkodás nélkül cigarettát és alkoholt a boltban. (Érdekes módon mégis kevesebb volt a dohányzó és alkoholista fiatal, mint most!) Kábítószerről még csak nem is hallottunk. De volt! Most jut eszembe: Technocol ragasztó nejlón zacskóba. Ez volt a „szipózás”.

Aztán **hetedikben új időszerűség** kezdődött az iskolában! Új osztályfőnököt kaptunk! Egy férfit! **Egy fiatal, jóképű férfit, Stark Béla bácsi személyében.** Állítom minden, lány szerelmes volt belé. Bánatunkra akkoriban nősült. Jó osztály-főnökünk volt, szerettük. **Új szint és friss gondolatokat hozott az életünkbe. Egy kicsit „modernizálódtunk” általa.** Biológia és talán testnevelés szakos volt. Biológia az biztos. Emlékszem mikor a női és a férfi testrészeket tanultuk, beleértve a nemi szerveket, azok működését, funkcióit, mi lányok, lángvörösösen bújtunk volna

a föld alá, ha tehetjük volna, annyira szégyelljük magunkat. Akkoriban a lányok körében ez gyakori jelenség volt. Régen a lányok, ha szégyellték magukat, elpirultak, most azt szégyellik, ha elpirulnak!

Mindezt tetézte, hogy éppen a pubertás kor köze-pén voltunk. Ennél rosszabb csak a tesi óra lehetett, amikor is meg kellett válnunk a mindent eltakaró iskolaköpenytől és ruháinktól. Magunkra kellett öltetni az utálatos kék vagy fekete színű, teljesen testhez álló torna dresszünket, amin keresztül minden „domborulatunk” látszott. Ezzel az öltözékkel teljesen megalázzottnak éreztük magunkat.

Mivel nem volt tornatermünk, télen az osztályteremben volt a testnevelés óránk. Az olajos padlón húzkodták a fiúk azt a vastag szőnyeget, amin ülve vagy éppen fekve emelgettük a „dögnehéz” medicin labdákat, vagy a középen kifeszített gumikötélbe kapaszkodva végeztük a felüléseket és egyéb testgyakorlatokat. A szekrényen átugorva, kistigris, nagytigris ugrásokat. Aki nem tudja: A szekrény egy fából készült, több részből álló, tetején párnázott bőrhuzattal ellátott tornaeszköz volt. A részek számával lehetett a tornagyakorlatok nehézségi fokát szabályozni.

Alig vártuk, hogy jó idő legyen, és mehessünk a tornakertbe. Az itteni testnevelés órákon kislabda dobás, súlylökés, távolugrás, magasugrás zajlott a megadott tanterv szerint. Az óra elején bemelegítésként körbe futás. Ilyenkor mindig nagynak tűnt a tornakert. Az órák második felében kézilabda meccsek zajlottak. Lelekesen játszottunk, minden egyes alkalommal a győzelem volt a cél. A tornakert egy kis sziget a falu közepén. Házakkal körbevett üres terület. Valamikor kőbástya vette körül, de az már a mi időnkben is elég hiányos volt. Jellegzetes boltíves kőkapuja máig is áll. Nem tudom mikor készült és hogy eredetileg is ez volt-e a funkciója. A lényeg, hogy még most is megvan. Igaz, hogy már sem tornaórák, sem iskolai kézilabda meccsek, sem iskolai évnnyitók és évzárak, kisdobos- és úttörőavatások nem zajlanak ott. Ez már mind régen a múlté. Csak néhányunk emlékezetében él még. Istenem, de szépek voltak ezek az ünnepek! Minden tanév kezdetén és végén itt sorakoztunk fel, 1-8. osztályig, kisdobos és úttörő egyenruhában, amit büszkén viseltünk.

Hogy a testnevelés óránál maradjak itt **meg kell említenem Eitner Józsefet. Őt nem „bácsizom”, mert nem sokkal volt idősebb nálunk.** Akkor került ki a főiskoláról, az édesapja a falu posta-mestere volt. Ő is a mi kis falunk szülötte volt, csak egy kicsit előbb született, mint mi. **Testnevelést tanított, és ő volt a napközis tanárunk is. Hát mit mondjak? Nagyon fiatal volt és nagyon jóképű.** Stark Béla bácsi esetében még csak „sóvárogtunk”, itt „szenvedtünk” ren-

desen. Természetesen a reménytelen szerelem miatt. Mindezek mellett egy **rendkívül dinamikus, új és modern dolgokra fogékony, fiatal, ambiciózus pedagógust kaptunk a személyében.** A napköziben rohant vele az idő. Olyan hamar 4 óra lett és sajnáltuk, hogy haza kell menni. Tanulás után rengeteget játszottunk. Társasjátékokkal, Ország, város, fiú, lány. Amerikából jöttem, mesterségem címere.... (a mostani activity „öse”). Sokat beszélgettünk, a tudományról, az életéről, politizáltunk, és mivel már nyolcadikosok voltunk, a jövőnket tervezgettük.

Még nagyon-nagyon sok mindenről tudnék mesélni, az iskolámmal kapcsolatban, de mindenre lehetetlen kitérni. Amit még feltétlenül szeretnék elmondani, azok az osztálykirándulások voltak, amik olyan élményeket és pluszt adtak, de gondolom, ezzel nem vagyok egyedül, amikre a mai napig szívesen gondolkok vissza. **Az iskolánkban az volt a szokás, hogy minden év végén a 7. és a 8. osztályosokat elvitték kirándulni, 4-5 napra. Erre az anyagi fedezetet az őszi szőlőszüret biztosította a helyi Tsz szőlőtábláin. Ezen a szüreti munkán 5-től 8-ig minden osztály részt vett. Az így megkeresett pénz fedezte a két osztály teljes kirándulási költségét, csak költségmentesen kellett vinni magunkkal. Minden évben az ország más- más tájegységére vittek el bennünket a tanáraink. Az első évben az Északi –középhegység volt az úti cél. Eger a vára, az Egri csillagok egyik fontos helyszíne, Aggteleken a csodálatos cseppkőbarlang, Lillafüreden a Palotaszálló, és még sok-sok érdekes látnivaló a környéken. A második évben Mecsek és környéke. A Siklói vár, a Tenkes kapitánya film helyszíne, Harkány fürdő, Villány, a Gemenci arborétum, a kisvasút. Ezt a kirándulást Stark Béla bácsi megörökítette az utókornak egy filmfelvételével. Óriási élmény volt abban az időben magunkat viszont látni a mozgóképen.**

Meg kell említenem az iskola gyakorlókertjét, ahol a **technika órák egy része zajlott,** és aminek nem volt párja messze vidéken. Ez a gyakorlókert **szintén az igazgató bácsink, Sütő István érdeme volt.** Csodálatos rendszerben mindenféle konyhakerti növény, és színpompásabbnál színpompásabb virágok együttese volt. **Igazgató bácsi határtalan lelkesedéssel mesélt minden egyes növényről, és féltő gonddal ápolta és ápoltatta velünk is őket. Akkoriban mi nem tudtunk osztozni ebben a lelkesedésében. Akkor még nem értettük, miért kell nekünk gyomlálnunk és kapálnunk itt, miért tartozik ez bele a tantervbe???**

Sok tanárunk már nem él. Emléküket őrzik a mára már megsárgult iskolai tablók és a tanítványok. **Sok szeretettel, hálával és köszönettel emlékezünk rájuk.** Akik még velünk vannak, nekik tiszta szívből

köszönjük, hogy átadták nekünk a tudást lelkiismerettel becsülettel. Örökké hálásak leszünk nekik. Köszönjük!

Sok év elteltével volt szerencsém újra ellátogatni **egykori iskolámba,** amikor az még működött. **Érdekes módon összemert. Kiseb lett, mint volt,** legalábbis nekem úgy tűnt. Már semmi nem az volt, mint régen. Minden megváltozott. A környékén a fák nagyobbra nőttek. Új tanárokkal és új a tanulókkal **egy új nemzedék vette birtokba az épületet.**

Egy valami nem változott: az érzés, ami elfogott amint a küszöbét átléptem, mint annak idején a „kollégium” -ban... valami **furcsa, megmagyarázhatatlan érzés...** Olyan, mint amit az ember a templomba belépve érez....

Illésné Bóka Ildikó kövágóörsi tanuló 1966-1974.

***

A Művelődési Ház és Könyvtár rendezvényei 2019. januártól áprilisig

Januárban és februárban a szokásos „Téli Esték” programsorozatot folytatjuk, **márciusban** köszöntjük a hölgyeket **Nőnap** alkalmából, **március 15-én** megemlékezünk az **1848-49-es forradalom és szabadságharc** hőseiről.

Megemlékezünk a **Költészet napjáról,** és természetesen az első negyedév „izgalmas” eseménye lesz a **Faluszínház újabb darabjának bemutatója.**

A 2019. évi rendezvények időpontjairól plakátokon tájékoztatjuk az érdeklődőket.

Programjainkra ezúton is mindenkit szeretettel hívunk és várunk!

Kiss Gyuláné könyvtáros

***

Mit jelent számomra ma a szabadság?
címvel
rajzpályázat a 75 esztendeje mártírhalált
halt Bajcsy-Zsilinszky Endre emlékére

A Bajcsy-Zsilinszky Endre Szellemi Öröksége Műhely a Kővágóörsi Művelődési Ház és Könyvtárral, a Kővágóörsi Körkép szerkesztőségével, valamint a

Kossuth Szövetség Veszprém megyei Csoportjával közösen rajzpályázatot hirdet Bajcsy-Zsilinszky Endre pálkövei „törpebérlő” emlékére mártírhalálának 75., valamint az 1848/49-es magyar polgári forradalom és szabadságharc 170. évfordulója jegyében *Mit jelent számomra ma a szabadság?* címmel.

A rajzpályázat célja, hogy a gyermekek saját maguk, a saját maguk módján megfogalmazzák-ábrázolják, hogy számukra ma mit is jelent az a dolog, hogy szabadság. (Tehát nem Bajcsy-Zsilinszky Endrét megjelenítő-ábrázoló alkotásokat várunk elsősorban, de természetesen ezt sem zárjuk ki, mert Bajcsy-Zsilinszky Endre számára a szabadság az egyik legfontosabb dolog volt egész életén át; nem véletlenül indított e címen – Szabadság címmel – anno hetilapot is...)

Részvétel a pályázaton:

papíron, bármilyen technikával készült alkotással

Pályázati kategóriák:

(kővágóörsi és Kővágóörs környéki!) óvodás, alsó tagozatos, felső tagozatos általános iskolás

Pályázni 2019. május 1-ig lehet a következő módon:

- csak egyénileg lehet pályázni
- a kézzel készült eredeti alkotásokat kérjük postán megküldeni (az alkotást nem tudjuk visszapostázni!). Végleges mérete A4-es legyen (kerettel együtt is!), a rajz hátoldalán legyenek feltüntetve a pályázó adatai.
- a pályamű beküldésével úgy tekintjük, hogy a törvényes képviselő beleegyezését adta a pályázaton való részvételhez, kiállításra, illetve interneten való megjelenítéshez (A legjobb alkotásokat a *Kővágóörsi Körkép* című lap színes oldalain is meg kívánjuk jelentetni.)
- óvodák, iskolák a rajzokat együttesen is elküldhetik
- feltüntetni a következőket szükséges minden pályamunka esetén: pályázó neve, életkora, nevezési kategória, szülő neve, telefonszáma, lakcíme, e-mail címe

Hova kell küldeni a pályázatra elkészített alkotásokat?

Kővágóörsi Művelődési Ház és Könyvtár, 8254-Kővágóörs, Jókai u. 49. sz.

A borítékra kérjük ráírni:

Rajzpályázat

Díjak, eredményhirdetés:

A zsűri értékelése alapján minden kategóriában (óvodás, alsó tagozatos, felső tagozatos általános iskolás) a 3 legjobb pályázatot díjazzuk.

Értesítés:

A nyerteseket postai levélben, e-mailen vagy telefonon tájékoztatjuk.

Eredményhirdetés:

2019. május 20-ig. Terveink szerint a díjak átadására 2019. június 8-án (szombaton) 17.00 órakor Pálkövén, a hagyományos Bajcsy-Zsilinszky-megemlékezésen kerül sor a Bajcsy-Zsilinszky Emlékházban.

***

Anyakönyvi hírek

Deli Judit és Nagy Péter 2018. augusztus 18. napján **Kővágóörsön** házasságot kötött.

Pápai Adrienn és Tóth Balázs 2018. szeptember 15. napján Révfülöpön kötött házasságot, de **templomi esküvőjüket Kővágóörsön** tartották.

Szívből köszöntjük az ifjú házasokat! Örömet, egészséget és boldogságot kívánunk ezúton is!

***

A férfi nap visszhangja

(olvasói levél)

Kedves Katalin!

Az elmúlt szombaton ismét igen kellemes perceim voltak Önnek és "társulatának" jóvoltából. Hogy milyen volt a produkció? Nem amatőr, nem profi, hanem nagyon emberi, nagyon kedves, nagyon szerethető. A nézőtérn ülve semmilyen disszonáns hang nem ütötte meg a fülemet: a szeretettel átnyújtott műsort a közönség ugyanígy fogadta. Mindez azt mutatja, hogy az önzetlen ajándékozás gesztusa célba ért: a jelenlevők örömmel és hálással élték át mindazt, aminek részesei lehettek.

Köszönet mindenért, amit ennek a falunak az összefogásáért, a tartalmas, emlékezetes programok létrejöttéért tesz.

Ehhez kívánok további erőt, egészséget, elszántságot!

Tisztelettel és szeretettel:

Zámbó Zoltán

***

KÖVÁGÓÖRS ÉS PÁLKÖVE ÖNKORMÁNYZATÁNAK KÖZÉLETI LAPJA Felelős kiadó: Horváth Dezső polgármester, szerkesztő: Iván Katalin A Szerkesztőség címe: 8254 Kővágóörs, Petőfi u. 2. E-mail: orsujsag@gmail.com Lapunk PDF formátumban a település Honlapján is olvasható. Készült: 300 példányban a zánkai Klepeisz Kft-ben. Felelős vezető: Klepeisz Bence Tel.: 06 70 424 0010, e-mail: zoltan@klepeisz.hu

A szőlőharang

A Magyarhang

Balog bíróék

Utánpótlás a szüreten

Horváth Dezső avatóbeszéde

Fenyvesi Zoltán köszöntője

Ünnepi pillanat

Varga Szabolcsné Kati töltöttkáposztája

Képviselői kínálat

Idősek napi uzsonna

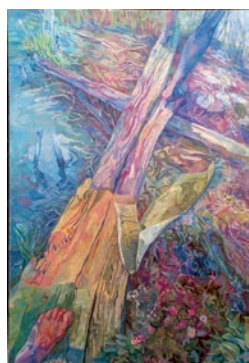
Ünnepi beszéd október 23-án

A versmondó és a közönség

Cica az ünneplők között

Elveszett paradicsom

Firczi Irma

Remény

Köszöntjük a férfiakat.

Fiúk és férfiak.

Ünnepelt férfiak

Virágok a fiúknak

Dezső bácsinak szeretettel

A törpék tánca